

Kelemen főispán beszéde háborus kötelelességeinkről.

— Szeged üdvözlí a királyt szerencsés megmenekülése alkalmából. —

(Saját tudósítónktól.) A novemberi közgyűlés szerdán délután ünnepi aktussal kezdődött. A királynak legutóbbi szerencsés megmenekülése, a hetedik hadikölcsönre való jegyzések megkezdése és a katonák fehérneművel való ellátására megindult mozgalom arra készítette Kelemen Béla főispánt, hogy a közgyűlést nagyobb beszéddel nyissa meg, amely — mert emelkedett szelleme mellett propagatív ereje is nagy — bizonyára nem hatástalanul hangzott el. A főispán beszédére a város nevében Somogyi Szilveszter polgármester válaszolt, tömören és szépen. A két beszédben Szeged nyilatkozik meg a mai nagy időkhöz mért méltósággal, azért a közgyűlésnek erről a részéről itt közlünk külön, teljesen részletes tudósítást. A főispán a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Amidőn a november havi rendes közgyűlést megnyitom, megemlékezni kívánok vitéz hadseregünknek Olaszországban győzelmes előnyomulásáról.

Az olasz fronton a tizedik és a tizenegyedik isonzói csatában legkivált a hős magyar katonák, a mi véreink, s ezek között a mi fiaink is, a 46. gyalogezredbeliek is tartották a velük szemben túlvonuló nagy erővel támadó olasz hadakat és megakadályozták, hogy az ellenség utat törhessen magának Trieszt vagy Laibach felé. Igen nagy véráldozattal, csodálatos érdemű hadi ténnyekkel, páratlan önfeláldozással állott helyt az olaszok rohamaival szemben a legnagyobb részt magyarokból álló hadseregünk. A Monte Santó és a San Gabrieleért folyt harcok a páratlanul szívós, dicsőséges védelmi harcok kiemelkedő példái fognak maradni, de — a dolog természete szerint — utóbb súlyos véráldozatot róttak a hőiesen küzdő magyar nemzetre. Ezekben a harcokban elesett hősekről, elsősorban Szeged város hős fiairól most kegyeletes érzéssel emlékezem meg és erről a helyről juttatom kifejezésre azt, hogy Szeged város közönsége összetartan, milységes fájdalommal viseltetik elesett fiainak dicső emléke iránt.

Ezeket a harcokat követő tizenkettedik isonzói csata már nem védekezés a hitszegő olaszok támadása ellen, hanem a mi offenzívák hűséges német szövetségeseinkkel, a kikkel teljes szolidaritásban a béke kiküzdéséig együtt áldozunk, együtt szenvedünk, együtt véreztünk. Nemcsak a Monte Santó, a San Gabriele, Tolmein, Karfreit, Görz ismét amiénk, de a központi hatalmak fegyveres ereje a mi királyunk fővezérlete alatt bámulatos lendülettel, diadalmasan nyomul előre az olasz földön. Velencétől 30 kilométernyire vagyunk, s eddigelé 200.000 foglyot ejtettünk, ágyukat, hadiszereket, anvagkészleteket normis mértékben zsákmányoltunk.

Határtalan bizalommal fordul a nemzet ifjú kiráunk és a hadseregünk küzdelmei felé. Szeged város közönsége a legmélyebb megdöbbenéssel értesült arról a veszedelemről, melyben a mi urunknak és apostoli királyunknak lelete forgott, amidőn f. hó 10-én automobiljával az Isonzó-vízmocsárba zuhant, saját eszedelmes helyzetével nem törődve, kísértének egy tagját akarta kimenteni, mialatt hullámok őt magát is a folyóba sodorák és alig volt megmenthető a katasztrofális szennyezetlenségtől. Szeged város lakossága heves örömmérettel vett tudomást arról, hogy az isteni gondviselés a veszedelemnek elhárításával uralkodónk életét megmentette a magyar hazának.

Hódolatomat fejezem ki ő császári és apostoli királyi Felség legmagasabb személye iránt, ki ezekben a nehéz harci küzdelmekben a felülmúlhatatlan fáradalmakat legyőzve éberséggel és csodálatos lelki erővel áll a dicsőségövezte hadsereg élén.

Öfelségének, a béke fejedelmének halálos veszedelme és szerencsés megmenekülése alkalmából még fokozottabban kötik le minden figyelmünket az olaszországi hadi események, úgy véljük, hogy fegyvereink győzelme közelebb visz bennünket az annyira sóvárgott béke megvalósulásához. Diadalmas előnyomulásunk mellett is erősek és elhatározottak vagyunk abban, hogy a több mint három év óta dúló embertelen harcnak, a tömeges embermészárlásnak véget vessünk, az antant államaival békét kössünk.

Az antant hadicéljai mai is azt jelentik, hogy megsemmisíteni, teljesen letörni akarják bennünket, az ő háborus céljaik ma is olvanok, amelyeknek teljesítése a központi hatalmak és ezek között a mi hazánknak területi épségét ép úgy, mint állami szuverenitását megsemmisítenék — ilv viszonyok között erősek, elhatározottak és ingadozás nélküliek vagyunk abban is, hogy a háboru végig küzdjük, mert habár hódítani nem is akarunk, csakis olyan békét köthetünk, amely béke állami területünk csorbitatlan épségét, gazdasági és kulturális fejlődésünk lehetőségét, vagyis a mi nemzeti érdekünket biztosítja.

Ezek után tekintetes törvényhatósági bizottság annak a szilárd meggyőződésnek adok kifejezést, hogy amint a harcokban a magyar csapatok erkölcsi fölényessége mindig teljes értékével megnyilatkozott, úgy az itthon levő magyar nép morális ereje sem fog egyetlen vonatkozásban sem megengedni, ha a Gondviselés még továbbtartó háborus megpróbáltatásokat, szenvedéseket és nélkülözéseket ró is reánk. És amikor az itthonmaradottak háborus kötelelességeiről szölok, két irányban hívom fel Szeged város egész közönségét.

A hetedik hadikölcsön jegyzése alkalmából felkérem elsősorban a tekintetes törvényhatósági bizottságnak összes tagjait, hogy hatékony közreműködésükkel erős támaszai legyenek ennek a nagyfontosságú nemzeti ügynek. Nem elegendő a katonai fölényünk, a háboru folytatására és befejezésére anyagi eszközök kellenek. A jelenlegi gazdasági helyzet igen kedvező a hadikölcsön-jegyzés szempontjából, a pénz-bőség jelei mutatkoznak mindenütt, a mezőgazdasági év is jól zárult, a szegedi szántóföldek idejüvedelméből egész nagy vagyonok keletkeztek, gazdáink nagy pénzfelesleggel rendelkeznek. A minél nagyobb siker eminens országos érdekéből a jegyzésben részt kell venniük mindazoknak, akik eddig akár közömbösségből, akár tájékozatlanságból a pénzbefektetés e módjától idegenkedtek és akik ebbeli kötelezettségüknek nem tettek eleget oly mértékben, mint azt az ország egyeteme tőlük vagyonukhoz és jövedelmükhöz mérten joggal elvárja.

Megértetni kell mindenkivel, hogy a hadikölcsön révén összegyűlt pénz nélkül hadseregünk működése megbénulna, amivel nem csak az eddig elért eredményeket veszélyeztetnők, de mindenünket, egész vagyonunkat oktan, könnyelmű módon kockára tennők; megértetni kell mindenkivel, hogy a létünkért folytatott küzdelem anyagi eszközeit a legnagyobb készséggel kell az állam rendelkezésére bocsátani; mindenkinek részt vennie kell a béke kivívására szükséges anyagi eszközök előteremtésében.

Ezzel kapcsolatosan bejelentem a tekintetes törvényhatósági bizottságnak, hogy vá-

rosunk lakossága háborus kötelelességét ebben a vonatkozásban is méltó módon gyakorolja; a lakosság érdeklődésének felkeltése érdekében indokoltnak tartottam a városi hatóság, a törvényhatósági bizottság, az egyházi férfiak, a pénzüzetek élén álló vezető férfiak és a sajtó munkásainak bevonásával, mindannyi közvetlen, önfeláldozó és önzetlen munkásságának igénybevitelével két központi propagatív bizottságot alakítani, egyiket a belterületen, a másikat a külterületen kifejtendő akció vezetésére és irányítására, hogy az egész polgársággal megértessék a hadikölcsön jegyzésének szükségszerű, hazafias, emellett hasznos és előnyös rendeltetését. A belterületi propaganda bizottság elnökségére dr. Pálffy József árvaszéki elnök urat, a külterületi propaganda bizottság elnökségére dr. Turóczy Mihály városi tisztifőügyész urat kértem fel és az egész akció további vezetésével a szab. kir. város polgármesterének személyes hatékony támogatása mellett őket biztam meg.

Még egy nagyfontosságú ügy van, melyre a tekintetes törvényhatósági bizottság teljes figyelmét felhívom: arról van szó, hogy a katonaság fehérnemű-készlete elfogyott.

A beállott hiányt pótolni kell, ezért a honvédelmi miniszter ur az egész országban fehérnemű-gyűjtést rendelt el. Az egész gyűjtési akció szervezésével Taschler Endre városi főjegyző urat és Völgyessy János városi gazdasz urat kértem fel és biztam meg, akik közvetlen érintkezésbe léptek a nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter ur kiküldöttjével; a polgármesterné urasszony elnöklete alatt egy lelkes női bizottság is kezébe fogja venni az ügyet és én mindenkit arra kérek, hogy a gyűjtés sikerét tanáccsal, tevékenységgel és buzgó példaadással mozgítsa elő. Nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy aki a hadsereg szükségletének fedezéséhez hozzájárul, az a magyar hazának hoz áldozatot és csak tartozó kötelelességet teljesít, amikor felesleges készletéből juttat azoknak a hős katonáknak, akik távol tartják az ellenséges haderőt a mi határainktól, akik megvédik a mi otthonunkat, a mi házi tűzhelyeinket.

Befejezésül azon szilárd meggyőződésnek adok kifejezést, hogy Szeged város itthon maradt polgársága az ő háborus kötelelességeit minden irányban hazafias készséggel teljesíteni fogja; kifejezésre fogja juttatni vitéz katonáink iránt való háláit és határtalan szeretetét, teljesíti azt az elemi kötelelességet, hogy mindkét mozgalommal támogatására siet az államnak és a hadseregnek; épen azért egy pillanatig sem szabad kételkednünk abban, hogy ellenségeink sem katonai téren, sem az ellenünk folytatott gazdasági harcban célt érni nem fognak; a háborus kötelelességeknek a fronton és itthon teljesítése azt fogja eredményezni, hogy a most még dúló világháboru eseményeiből, az olaszországi győzelmeinkből, az oroszországi beizavarokból, de főként az összes hadviselő államok népei által érzett általános békevágyból a világ béke fog kibontakozni és a sok-sok vérvesztés, szenvedés és nélkülözés után egy szebb jövő fog elkövetkezni.

Ezekkel az érzésekkel eltelve szívélyesen üdvözlöm a tekintetes törvényhatósági bizottság megjelent tagjait és a november havi rendes közgyűlést megnyitom.

A beszédre dr. Somogyi Szilveszter polgármester válaszolt. A város közgyűlése nevében nagyon köszöni a rendkívül szép, komoly és hazafias érzésekkel telt elnöki megnyitót. Biztosítja a főispánt, hogy Szeged hazafias közönsége — mint a múltban, úgy most is — erejéhez mérten ki fogja venni részét a hadikölcsönjegyzésekből. A háboru folyamán sohasem álltunk olyan jól, mint most és tudunk, hogy hős fiaink fegyvere a legjobb eszköz valutánk megjavítására. A